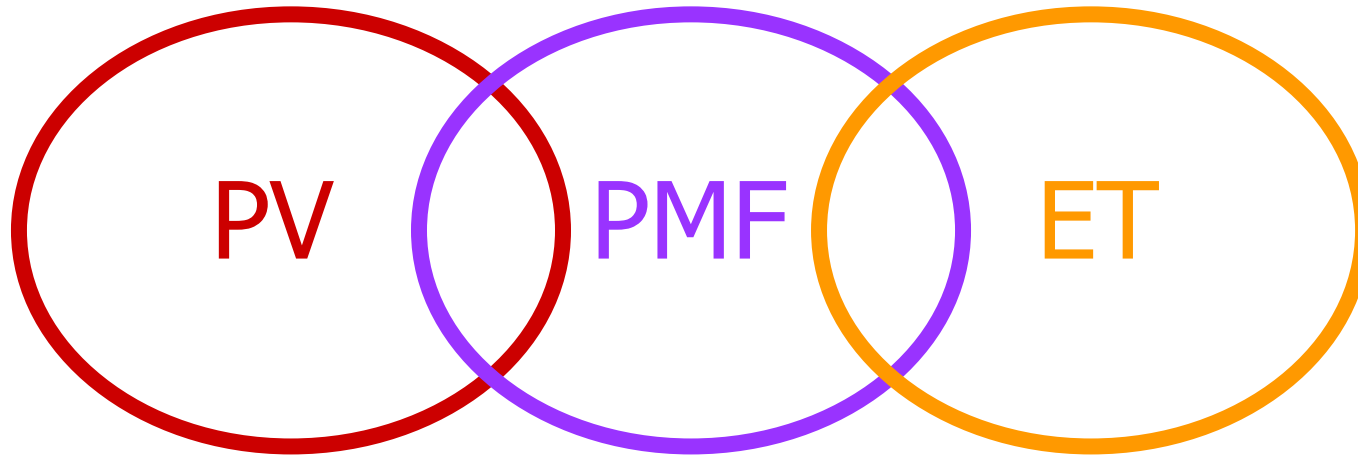

Molekulární podstata myeloproliferativních neoplázií

Michael Doubek

Interní hematologická a onkologická klinika
FN Brno a LF MU

Department of Internal Medicine, Hematology and Oncology,
University Hospital Brno
and Masaryk University, School of Medicine

MUNI
MED

CEITEC

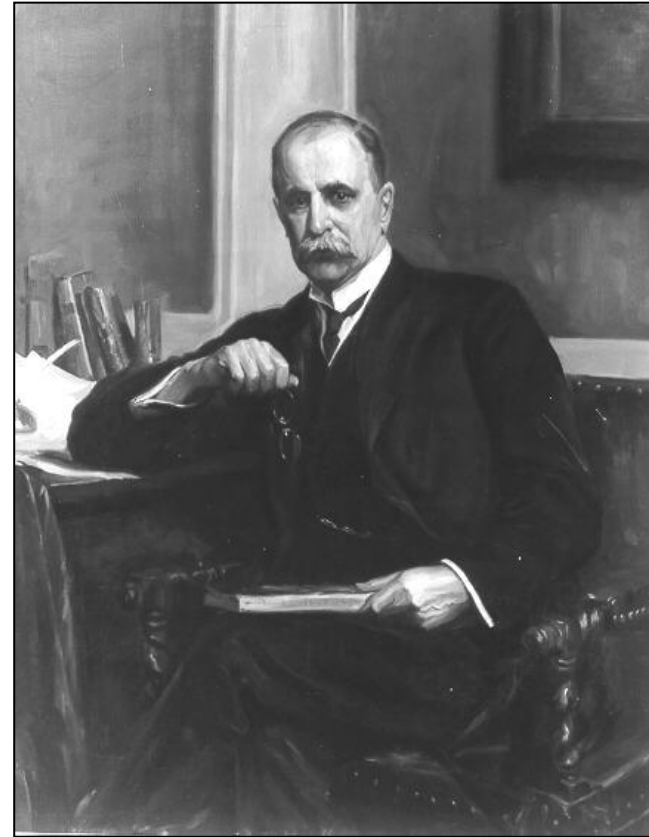
THE
AMERICAN JOURNAL
OF THE MEDICAL SCIENCES.

AUGUST, 1903.

CHRONIC CYANOSIS, WITH POLYCYTHÆMIA AND ENLARGED
SPLEEN: A NEW CLINICAL ENTITY.

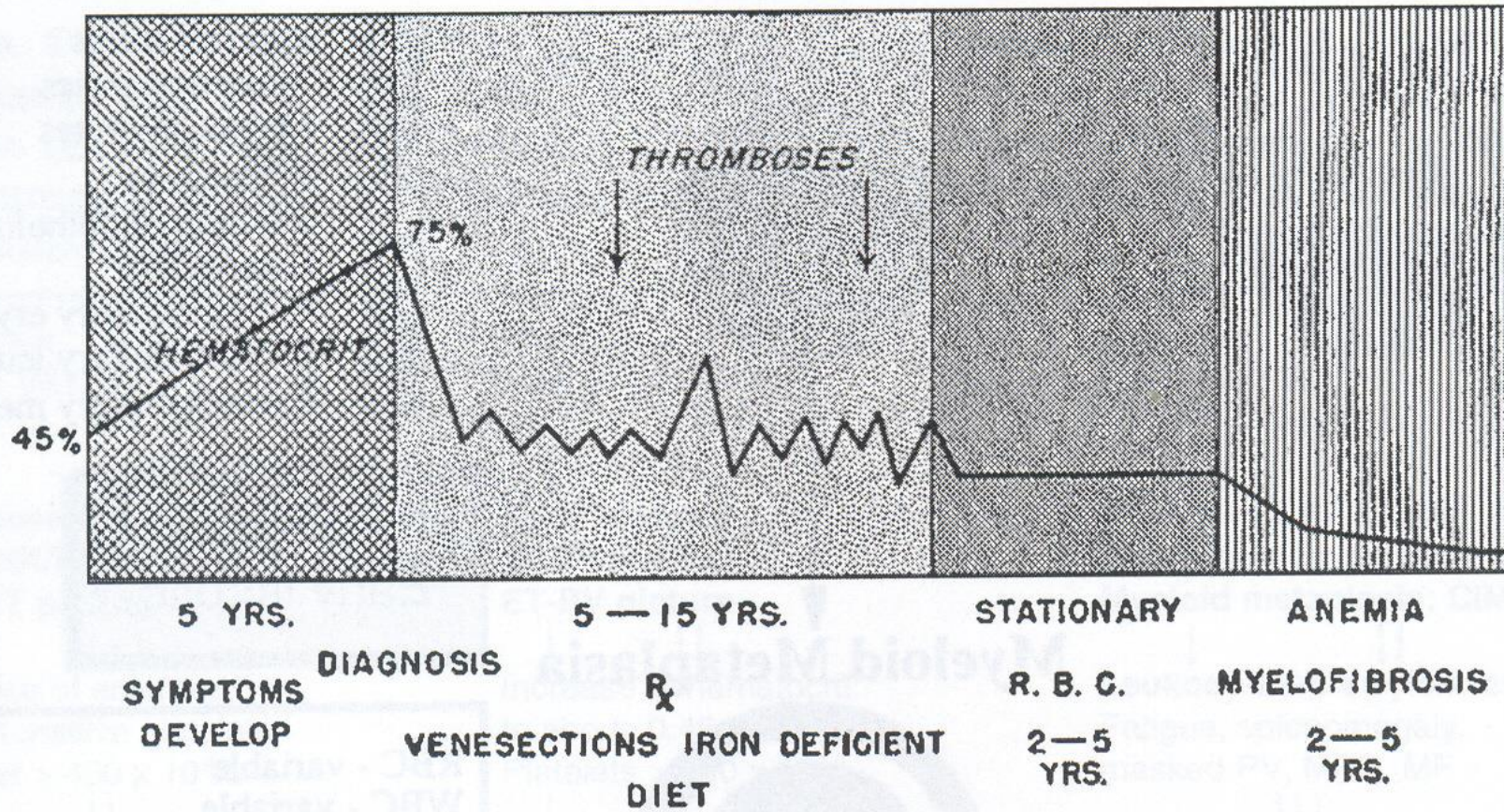
BY WILLIAM OSLER, M.D.,
PROFESSOR OF MEDICINE IN JOHNS HOPKINS UNIVERSITY.

THE group of cases here reported, with those collected from the literature, are worthy of careful study, as we have here in all probability "a definite clinical entity and one which is new to medical science," to use the words of Saundby and Russell in describing their case. The condition is characterized by chronic cyanosis, polycythæmia, and moderate enlargement of the spleen. The chief symptoms have been weakness, prostration, constipation, headache, and vertigo. A further analysis will be reserved until after the consideration of the cases :

Klinický obraz je dozajista zvláštní. Symptomy jsou jaksí nevymezené a patologie zcela temná.

***Osler W. Chronic cyanosis, with polycythemia and enlarged spleen:
A new clinical entity. Am. J. Med. Sci. 126, 1903***

Dameshek W. J. Am. Med. Assoc., 142, 1950, 790-797

- **Molekulární nálezy**
- **Léčebná odpověď**
- **Predispozice k MPN**

Myeloproliferative neoplasms (MPN)

Chronic myeloid leukemia (CML), *BCR-ABL1*⁺

Chronic neutrophilic leukemia (CNL)

Polycythemia vera (PV)

Primary myelofibrosis (PMF)

PMF, prefibrotic/early stage

PMF, overt fibrotic stage

Essential thrombocythemia (ET)

Chronic eosinophilic leukemia, not otherwise specified (NOS)

MPN, unclassifiable

Mastocytosis

Myeloid/lymphoid neoplasms with eosinophilia and rearrangement of

PDGFRA, *PDGFRB*, or *FGFR1*, or with *PCM1-JAK2*

Myeloid/lymphoid neoplasms with *PDGFRA* rearrangement

Myeloid/lymphoid neoplasms with *PDGFRB* rearrangement

Myeloid/lymphoid neoplasms with *FGFR1* rearrangement

Provisional entity: Myeloid/lymphoid neoplasms with PCM1-JAK2

Myeloproliferative neoplasms (MPN)

Chronic myeloid leukemia (CML), *BCR-ABL1*⁺

Chronic neutrophilic leukemia (CNL)

Polycythemia vera (PV)

Primary myelofibrosis (PMF)

PMF, prefibrotic/early stage

PMF, overt fibrotic stage

Essential thrombocythemia (ET)

Chronic eosinophilic leukemia, not otherwise specified (NOS)

MPN, unclassifiable

Mastocytosis

Myeloid/lymphoid neoplasms with eosinophilia and rearrangement of

PDGFRA, *PDGFRB*, or *FGFR1*, or with *PCM1-JAK2*

Myeloid/lymphoid neoplasms with *PDGFRA* rearrangement

Myeloid/lymphoid neoplasms with *PDGFRB* rearrangement

Myeloid/lymphoid neoplasms with *FGFR1* rearrangement

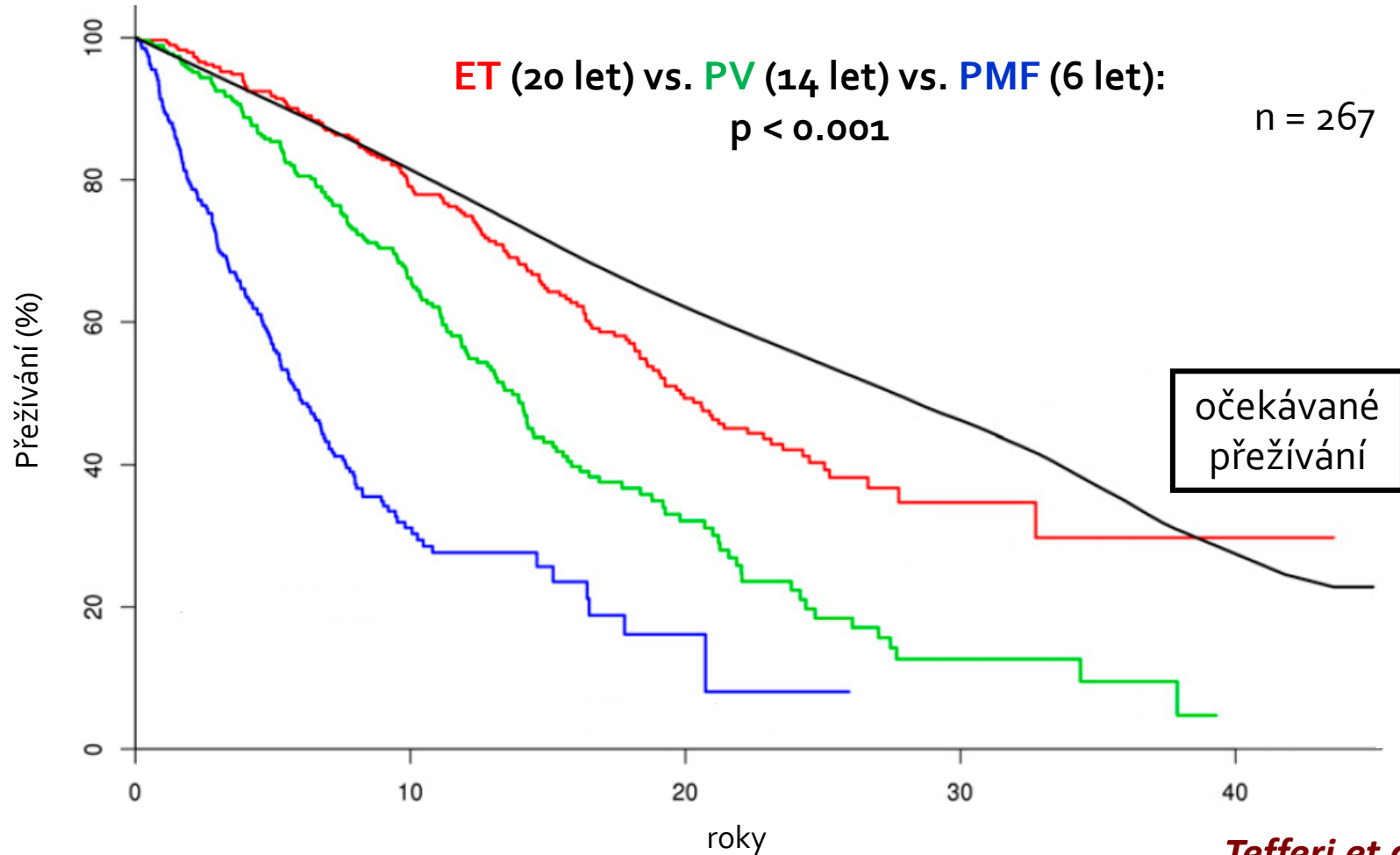
Provisional entity: Myeloid/lymphoid neoplasms with PCM1-JAK2

Incidence

PV	1,08/100000 (0,02 – 2,8)
ET	1,65/100000 (0,59 – 2,53)
PMF	0,45/100000

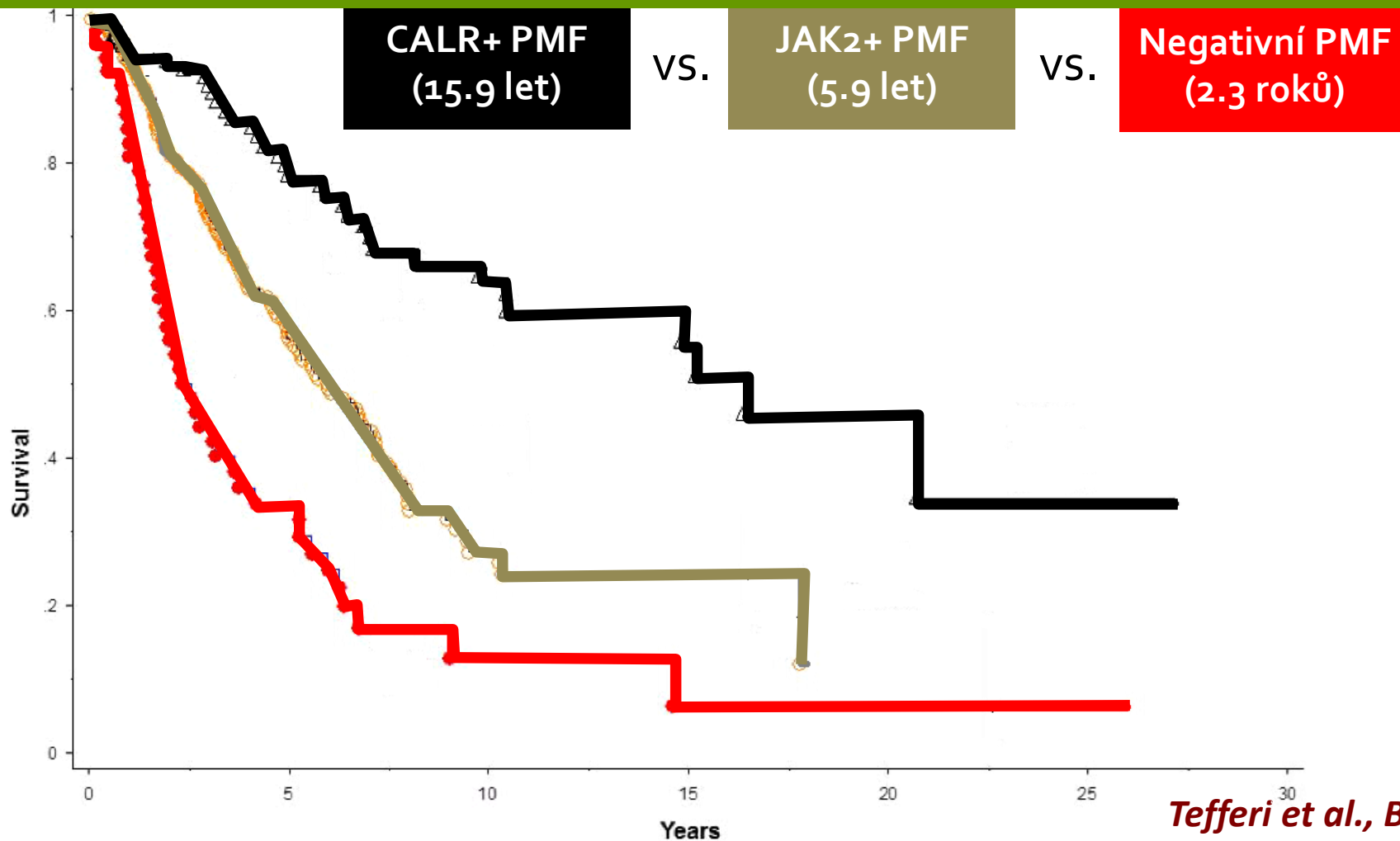
Phekoo et al., Haematologica/Hematol. J., 91, 2006, 1400 - 1404
Johansson, Semin. Thromb., Hemost., 32, 2006, 171 - 173

MPN – celkové přežití

PMF – celkové přežití

Genetické změny u Ph- MPN

Mutace nalézány u více jak **90 %** pacientů

Identifikováno cca **30 genů**, ve kterých jsou u MPN opakovaně detekovány mutace

Nejčastěji mutované geny lze zařadit k několika biologickým procesům

- **Přenos signálu** (*CALR, CBL, JAK2, NRAS, KRAS, MPL, NF1, PTPN11, KIT, FLT3*)
- **RNA splicing** (*SF3B1, SRSF2, U2AF1, ZRSR2*)
- **DNA methylace** (*TET2, DNMT3A, IDH1, IDH2*)
- **Modifikace histonů** (*ASXL1, EZH2, BCOR*)
- **Transkripční faktory** (*RUNX1, ETV6, CUX1, GATA2*)
- **p53 dráha** (*TP53, PPM1D*)

MPN – „driver“ mutace

(a) PV Driver Mutations

ET Driver Mutations

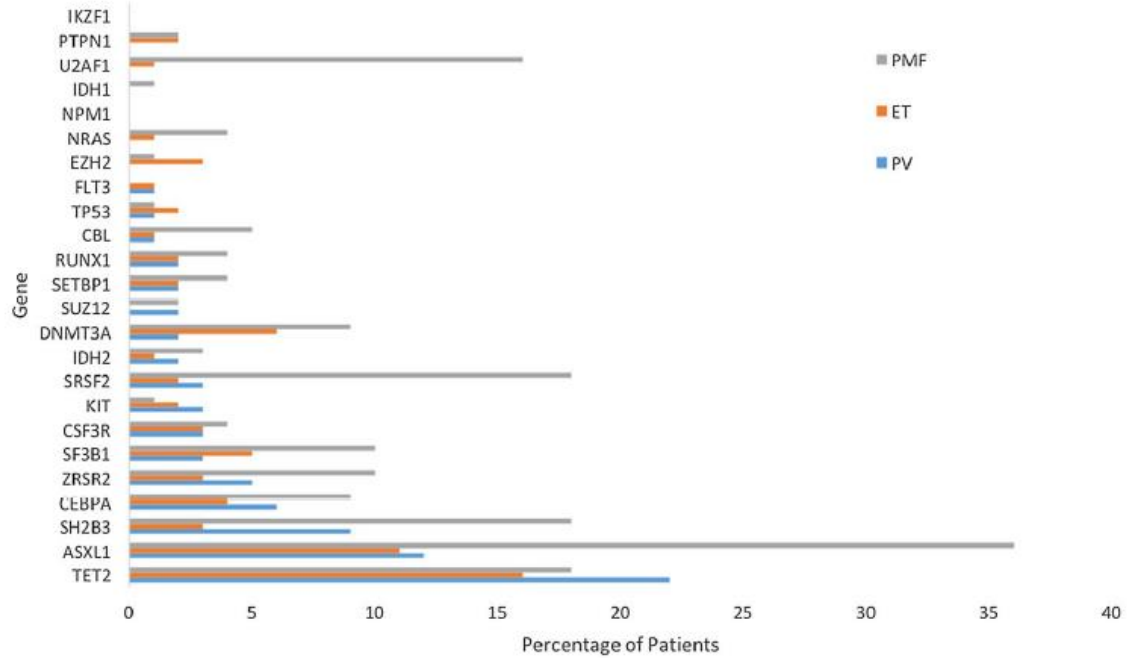

PMF Driver Mutations

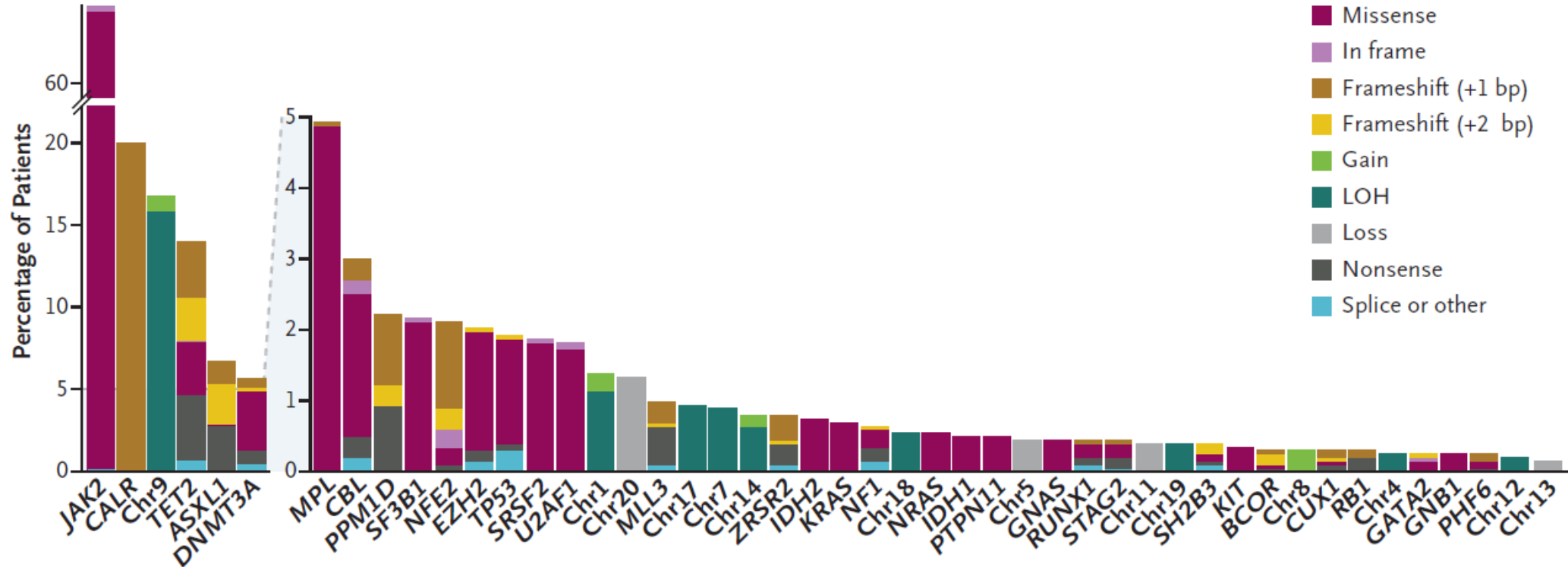
■ JAK2 V617F   ■ JAK2 exon 12
■ MPL   ■ CALR
■ Triple Negative

(b)

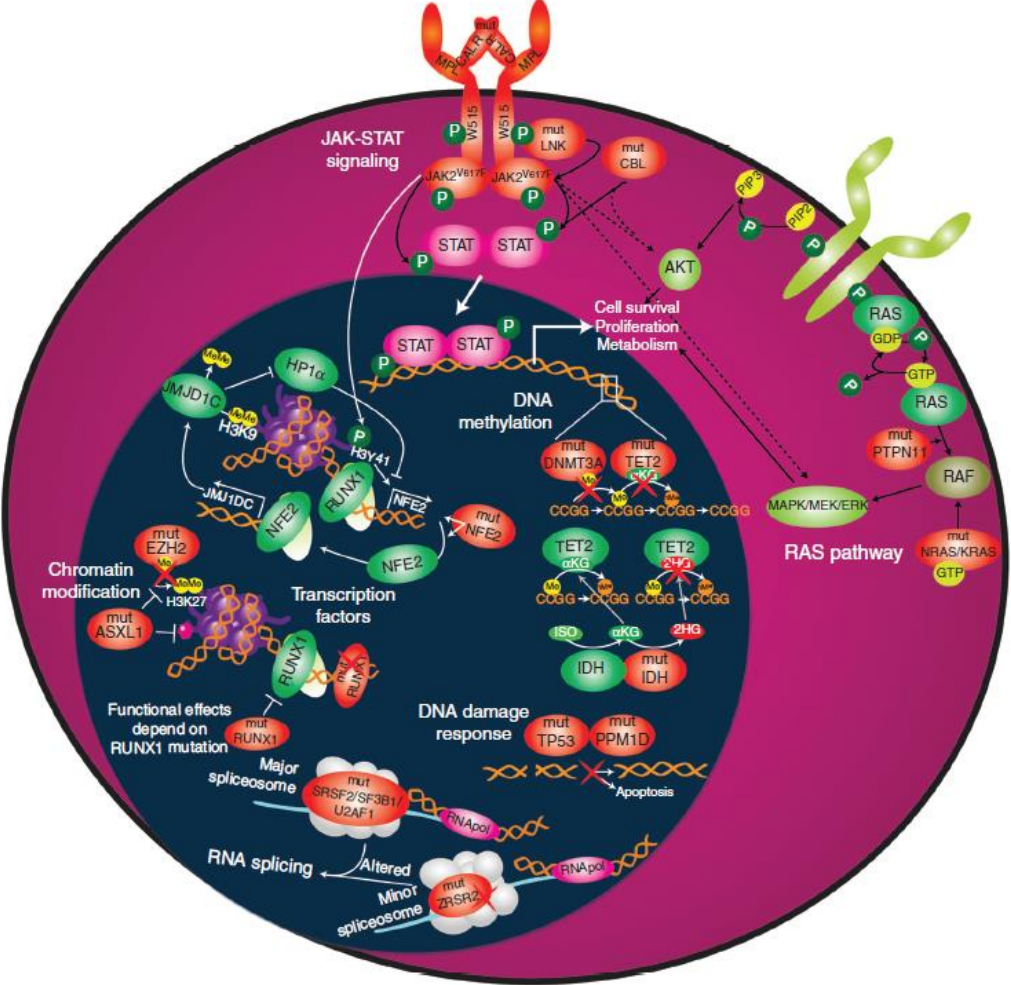

MPN – rekurentní mutace

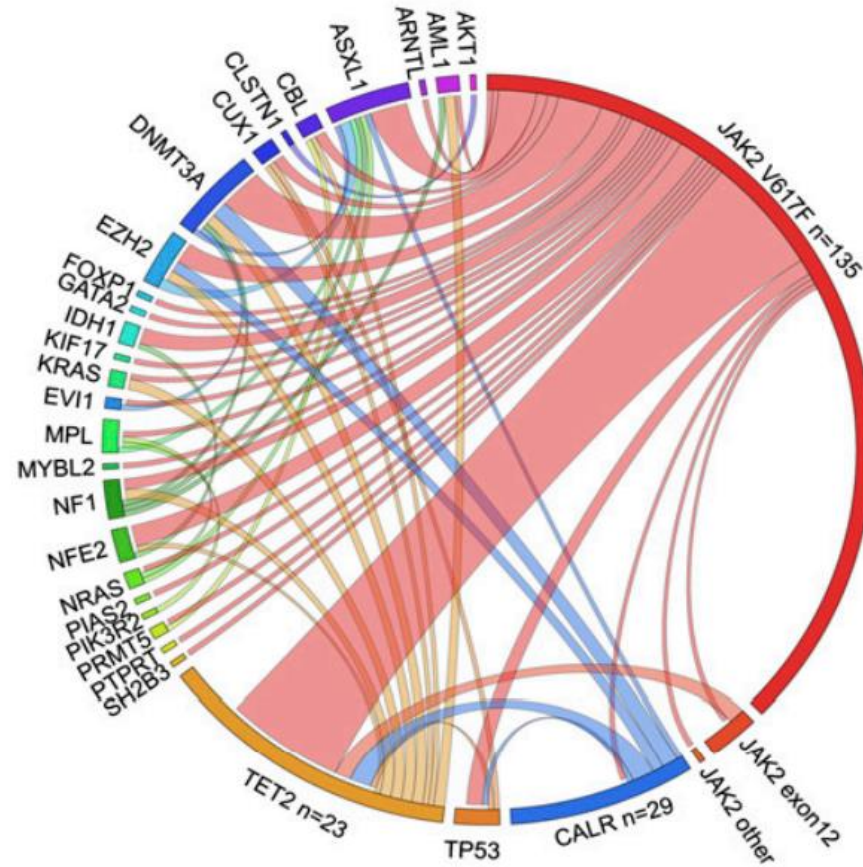
A Recurrently Mutated Genes and Chromosomal Abnormalities

MPN – „driver“ mutace

Mutace a jejich společný výskyt v buňce

NGS panely u MPN

- **Diagnóza**
  - *JAK2, CALR, MPL* - mutované geny jako diagnostický marker a průkaz klonální hematopoézy
- **Prognóza**
  - *ASXL1, TP53, U2AF1, RUNX1, ZRSR2* – nezávislé markery spojené se špatnou prognózou a progresí do AML
- **Predikce odpovědi na terapii**
  - *TET2* a *DNMT3A* vs. Interferon
- **Identifikace markeru pro sledování zbytkové choroby**
- **Terapeutický cíl**

NGS panely u MPN

- **Diagnóza**

- *JAK2, CALR, MPL* - mutované geny jako diagnostický marker a průkaz klonální hematopoézy

- **Prognóza**

- *ASXL1, TP53, U2AF1* - špatnou prognózu

- **Predikce odpovědi na léčbu**

- *TET2* a *DNMT3A* v

- **Identifikace markeru**

- **Terapeutický cíl**

Gen	Inhibitory
<i>FLT3</i>	Tyrozinkinázové inhibitory ve fázi klinických studií u AML (midostaurin, sorafenib, gilteritinib, crenolanib, quizartinib, atd.)
<i>IDH1/IDH2</i>	IDH1 a IDH2 inhibitory v klinických studiích u AML (AG-120, AG-221)
<i>JAK2</i>	Ruxolitinib
<i>BRAF</i>	Vemuratinib
<i>KIT</i>	Tyrosinkinázové inhibitory ve fázi klinických studií u AML a systémové mastocytózy (midostaurin)

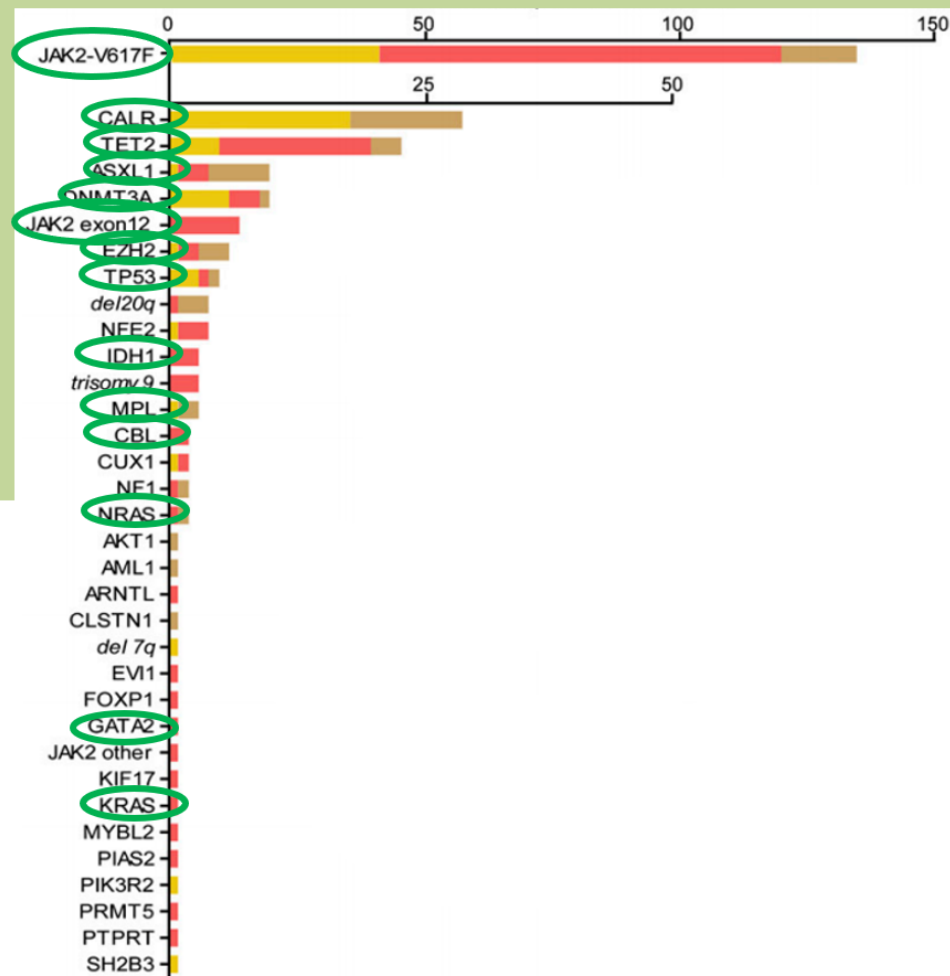

NGS panel, kterým testujeme

- Komerční panel Archer VariantPlex Core Myeloid
- Set genů spojených s myeloproliferativními onemocněními
- Velikost panelu **37 genů**, 250 exonů
- Metoda multiplex PCR, specifické primery z jedné strany, ampliconové sekvenování s UMI
- Knihovny jsou sekvenovány na přístroji NextSeq (Illumina)
- Bioinformatická analýza dat probíhá jak pomocí software dodávaného výrobcem, tak pomocí vlastní bioinformatické pipeline

Seznam genů v panelu

<i>ABL1</i>	<i>CSF3R</i>	<i>GATA2</i>	<i>NRAS</i>	<i>TET2</i>
<i>ANKRD26</i>	<i>DDX41</i>	<i>IDH1</i>	<i>PHF6</i>	<i>TP53</i>
<i>ASXL1</i>	<i>DNMT3A</i>	<i>IDH2</i>	<i>PTPN11</i>	<i>U2AF1</i>
<i>BCOR</i>	<i>ETNK1</i>	<i>JAK2</i>	<i>RUNX1</i>	<i>WT1</i>
<i>BRAF</i>	<i>ETV6</i>	<i>KIT</i>	<i>SETBP1</i>	<i>ZRSR2</i>
<i>CALR</i>	<i>EZH2</i>	<i>KRAS</i>	<i>SF3B1</i>	
<i>CBL</i>	<i>FLT3</i>	<i>MPL</i>	<i>SRSF2</i>	
<i>CEBPA</i>	<i>GATA1</i>	<i>NPM1</i>	<i>STAG2</i>	

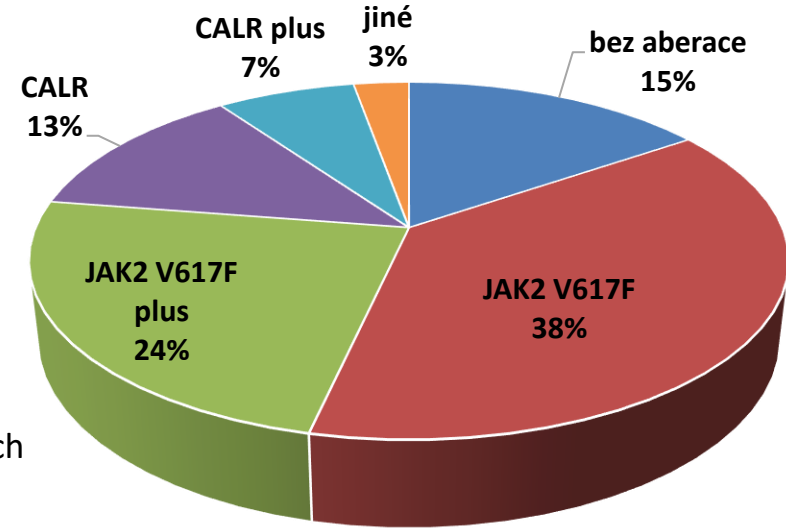

Naše nálezy (71 nemocných)

– patogenní/pravděpodobně patogenní varianty

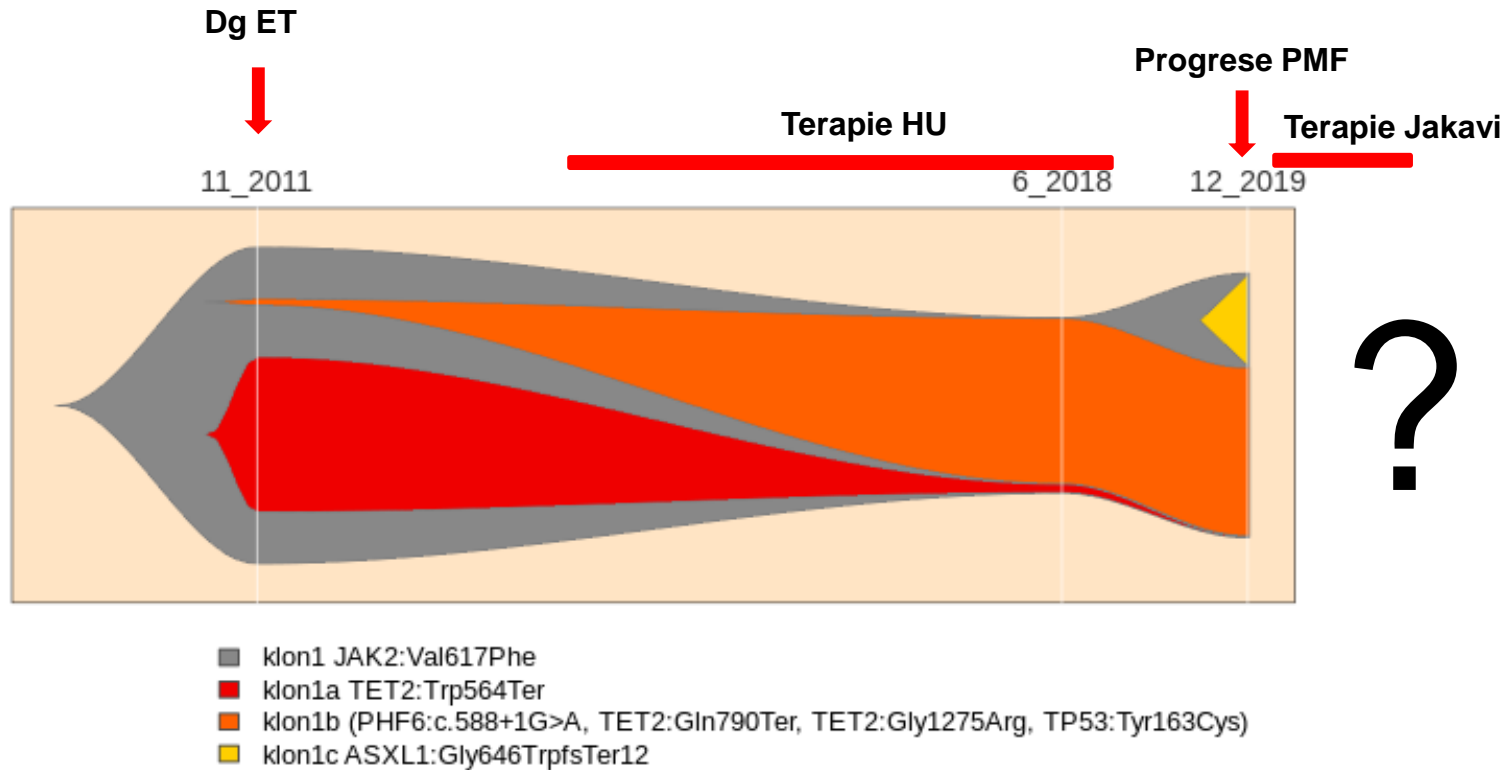
- u **11 pacientů (15 %)** jsme nedetekovali aberace ve vybraných genech
- u **44 pacientů (62 %)** jsme detekovali mutaci **JAK2 V617F**
  - U **27 pacientů (38 %)** jsme detekovali pouze mutaci **JAK2 V617F**
- u **14 pacientů (20 %)** jsme detekovali mutace v genu **CALR**
  - u **9 pacientů (13 %)** jsme detekovali pouze mutaci v **CALR**
- celkem u **jedné třetiny (24 pacientů)** jsme detekovali mutace v dalších genech mimo **JAK2, CALR** a **MP**

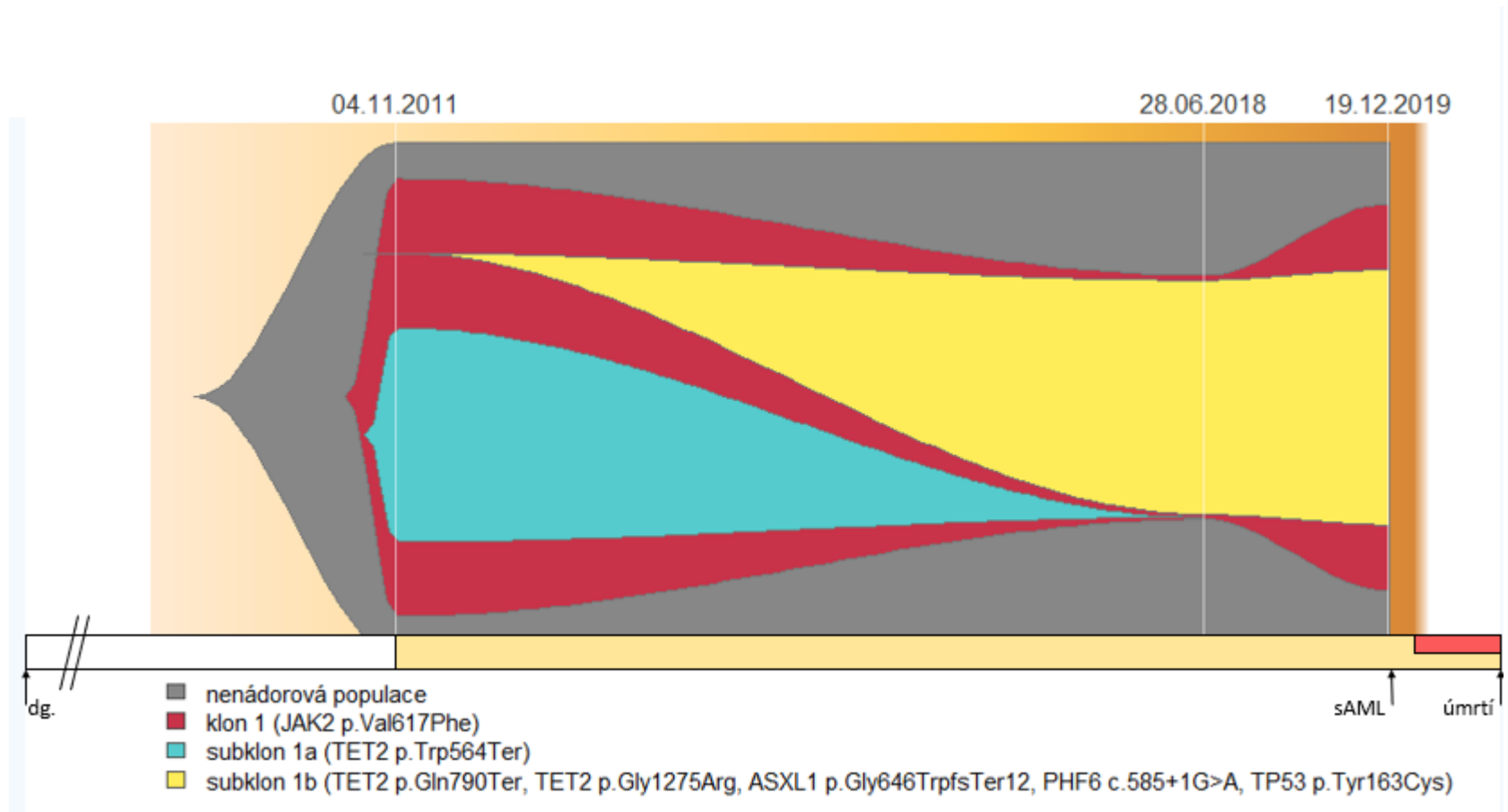
Panel genů – mutované geny (modře)

ABL1	CSF3R	GATA2	NRAS	TET2
ANKRD26	DDX41	IDH1	PHF6	TP53
ASXL1	DNMT3A	IDH2	PTPN11	U2AF1
BCOR	ETNK1	JAK2	RUNX1	WT1
BRAF	ETV6	KIT	SETBP1	ZRSR2
CALR	EZH2	KRAS	SF3B1	
CBL	FLT3	MPL	SRSF2	
CEBPA	GATA1	NPM1	STAG2	

Klonální vývoj – příklad 1

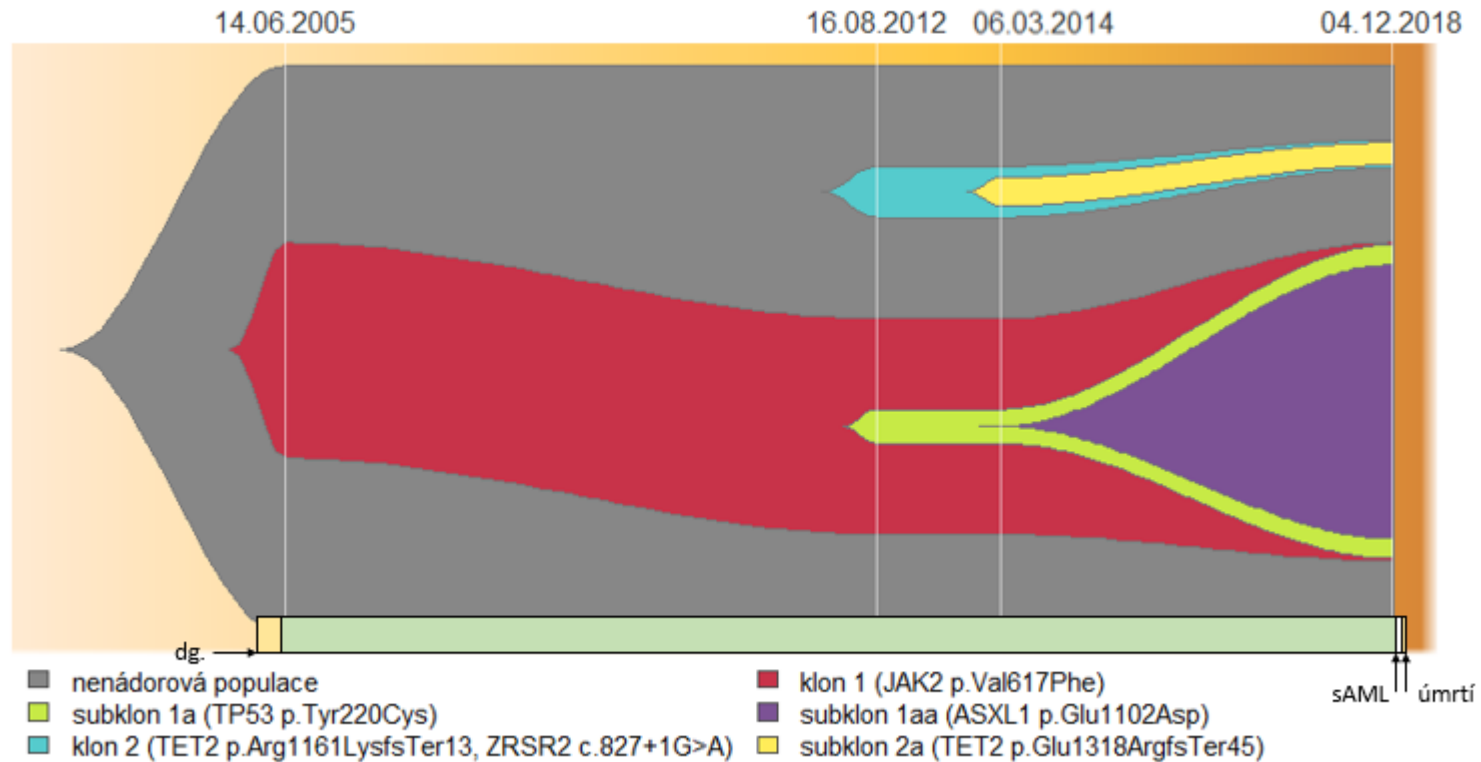

Klonální vývoj – příklad 2

Klonální vývoj – příklad 4

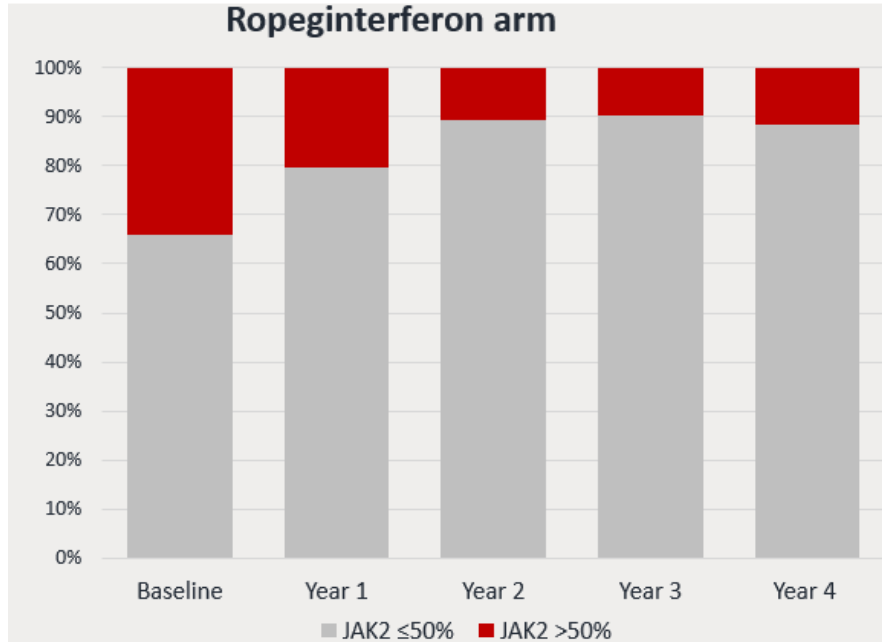

Monitoring léčebné odpovědi

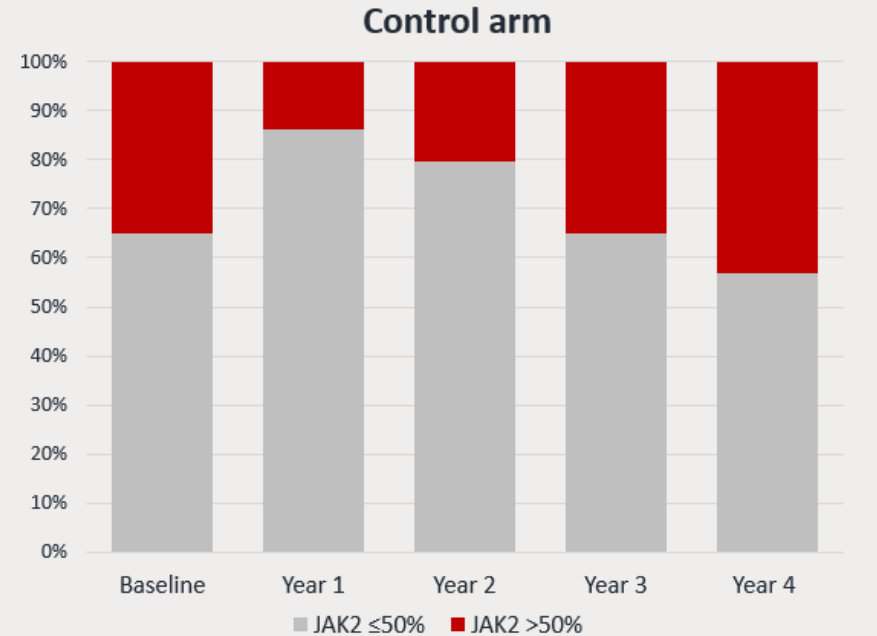

PV – ropeginterferon alfa-2b

Aleická nálož

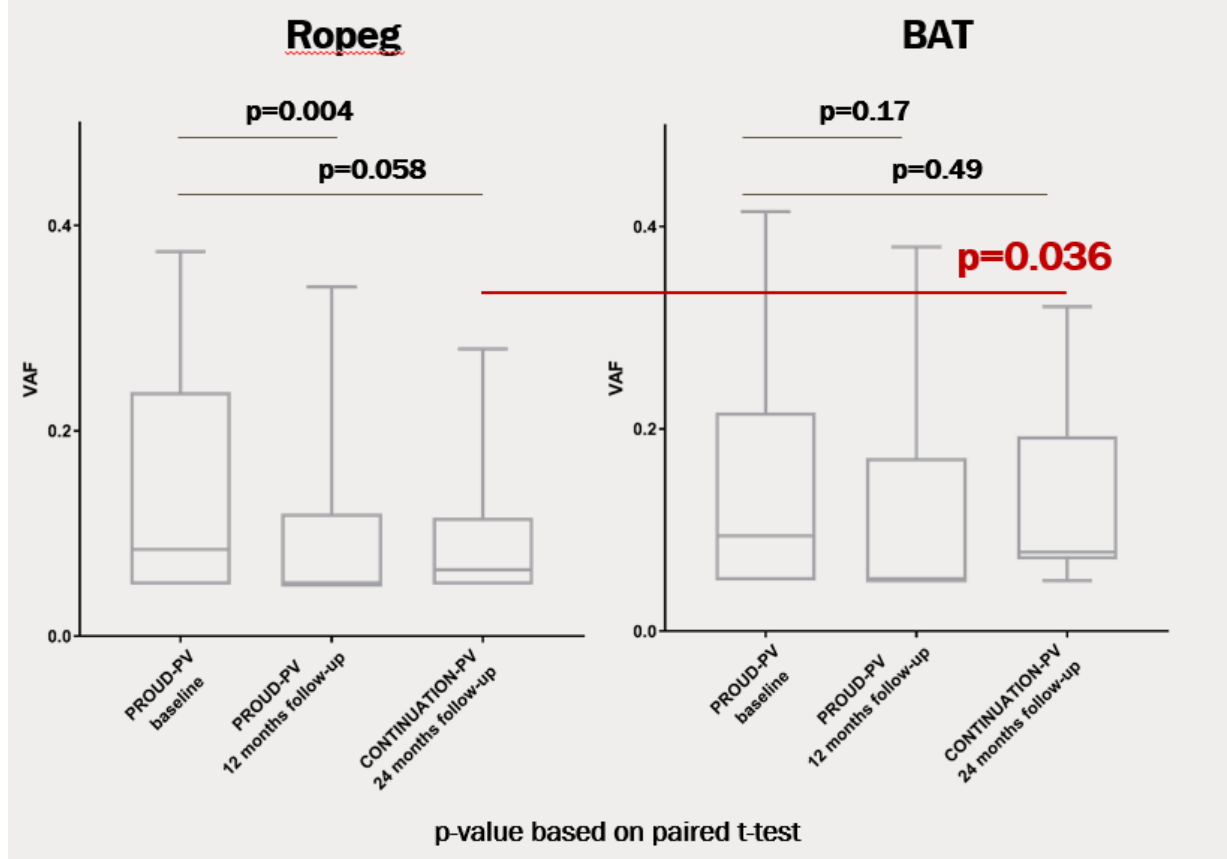
Trvalý pokles pacientů s aleickou náloží
 $JAK2^{V617F} >50\%$ v ropeginterferon rameni

Po prvním roce léčby **opětvný nárůst pacientů**
s aleickou náloží $JAK2^{V617F} >50\%$ v kontrolním
rameni

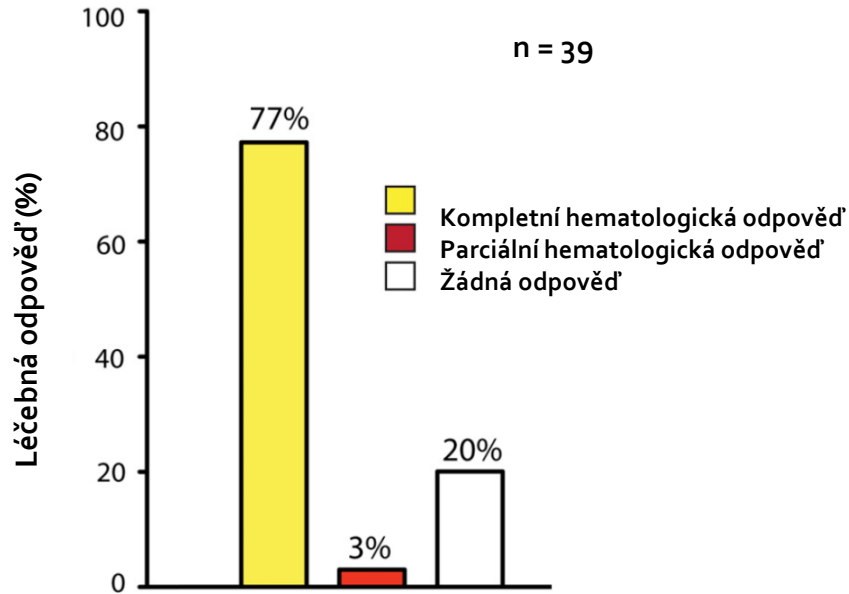
PV – ropeginterferon alfa-2b

Alelická nálož non *JAK2* mutací – *DNMT3A*, *TET2*, *ASXL1*, *EZH2*

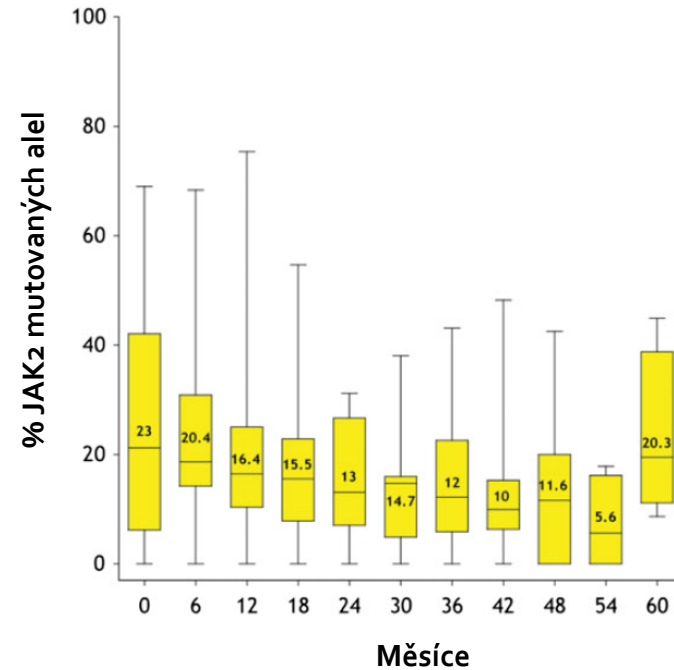

ET – pegylovaný interferon alfa-2a

Hematologická odpověď

Molekulární odpověď

Peg-interferon-2a indukuje dlouhodobé hematologické a molekulární odpovědi u pacientů s ET

ET – pegylovaný interferon alfa-2a vs. ASA vs. HU

Molekulární odpověď – CALR+ ET

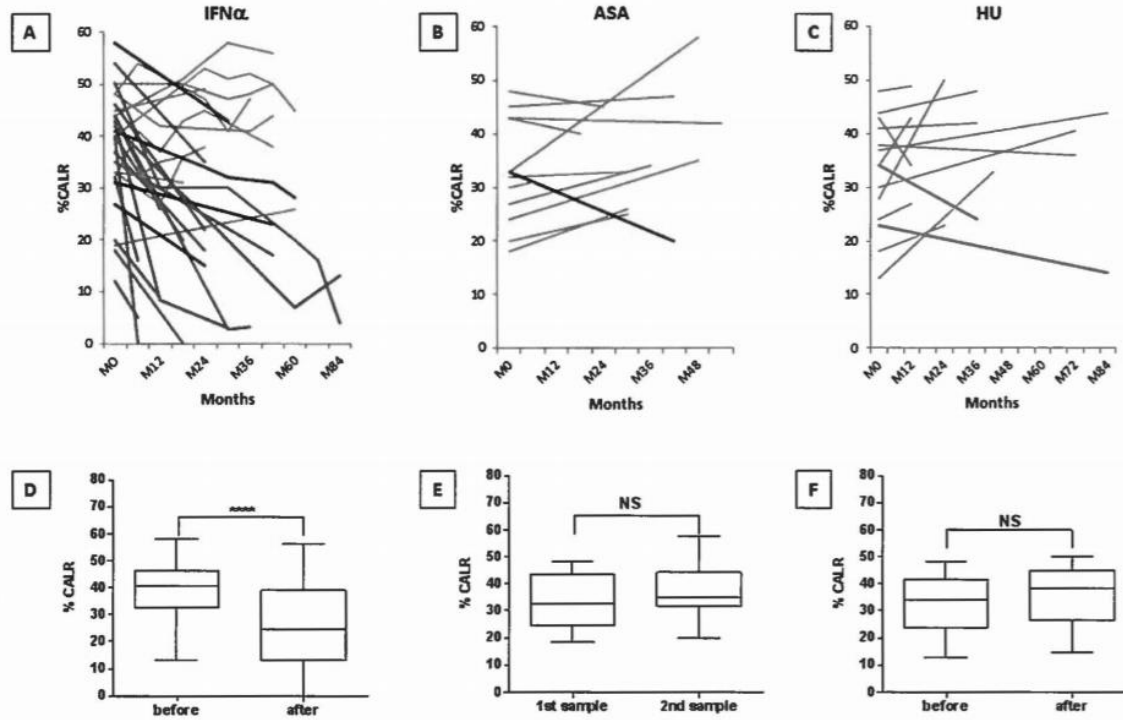

Figure 1: Evolution of CALR mutant allele burden (%CALR) with time.

Upper panel: Evolution of %CALR in each patient at different time points during treatment with PegIFN α (A), Aspirin only (B) or Hydroxyurea (C).

Patients with CMR or PMR are depicted in red while patients with no response or mMR are depicted in grey and black respectively.

Lower panel: Median %CALR before treatment and at the last time point during follow-up for patients treated with PegIFN α (D), Aspirin only (E) or Hydroxyurea (F)

IFN α : Interferon alpha; ASA: Aspirin; HU: Hydroxyurea.

MPN predispozice

MPN predispozice

Příklad z praxe

Gen	Klasifikace varianty	Nukleotidová záměna	Aminokyselinová záměna	VAF
<i>DDX41</i>	nejasný klinický význam	NM_016222.3:c.536C>T	NP_057306.2:p.Pro179Leu	50,38%
<i>JAK2</i>	patogenní	NM_004972.3:c.1849G>T	NP_004963.1:p.Val617Phe	57,77%

MPN predispozice

Příklad z praxe

Gen	Klasifikace varianty	Nukleotidová záměna	Aminokyselinová záměna	VAF
<i>DDX41</i>	nejasný klinický význam	NM_016222.3:c.536C>T	NP_057306.2:p.Pro179Leu	50,38%
<i>JAK2</i>	patogenní	NM_004972.3:c.1849G>T	NP_004963.1:p.Val617Phe	57,77%

- **Familiární hematologické malignity (MDS/AML/MPN)**
- ***DDX41, ETV6, JAK2, CHEK2, ATM, TERT...***

MPN predispozice

Příklad z praxe

Gen	Klasifikace varianty	Nukleotidová záměna	Aminokyselinová záměna	VAF
<i>DDX41</i>	nejasný klinický význam	NM_016222.3:c.536C>T	NP_057306.2:p.Pro179Leu	50,38%
<i>JAK2</i>	patogenní	NM_004972.3:c.1849G>T	NP_004963.1:p.Val617Phe	57,77%

- **Familiární hematologické malignity (MDS/AML/MPN)**
- *DDX41, ETV6, JAK2, CHEK2, ATM, TERT...*

U pacientů IHOK

MPN predispozice a NGS

Důležitost NGS pro hledání dalších klonálních markerů

Důležitost hledání germinálních defektů u MPN

Důležité pro terapii

=

Molekulárně orientovaná terapie (negenotoxická)

Sledování léčebné odpovědi (*JAK2* mutation burden)

Sledování klonální evoluce

Diagnóza

Prognóza

Predikce odpovědi na terapii

Identifikace markeru pro sledování zbytkové choroby

Terapeutický cíl

Diagnóza

Prognóza

Predikce odpovědi na terapii

Identifikace markeru pro sledování zbytkové choroby

Terapeutický cíl

Společné projekty (MPN, SM – cfDNA)

Většina lékařů, nejen hematologové, má tendenci léčit téměř každou odchylku co nejintenzivněji, jak jen to jde. V hematologii trvá snaha srovnat všechny početní odchylky leukocytů nebo trombocytů do normálních rozmezí, ať už to pacient potřebuje nebo ne!

William Dameshek, 1968